

2. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 р. № 5007-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>

3. Барахтян Н. В. Проблеми правового регулювання ціноутворення в Україні / Н. В. Барахтян // Часопис Академії адвокатури України. – 2013. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_2_4

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

УДК 338.4

СТРАХУВАННЯ ЯК МЕТОД НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Т. В. Письменна

Тернопільський національний економічний університет

e-mail: tanya.pysmenna@i.ua

За умови виникнення ризикової ситуації суб'єкт господарювання може використати власні можливості та покрити отримані збитки за рахунок фінансових ресурсів, що зберігаються у спеціально створених ним фондах. У тому разі, коли суб'єкт господарювання не володіє достатнім обсягом таких ресурсів для покриття можливих втрат унаслідок настання ризику, він може скористатися фінансовими ресурсами страхової компанії.

У теорії до розкриття суті поняття «страхування фінансових ризиків» підходять з декількох позицій. Це означає, що досліджуване поняття може формулюватися по-різному, проте його суть залишається однаковою. Серед запропонованих вітчизняними науковцями дефініцій наведемо одну з них: страхування фінансових ризиків – це захист майнових інтересів підприємства при настанні страхового випадку, що здійснюється страховими компаніями за рахунок грошових фондів, які формуються ними шляхом отримання від даного суб'єкта господарювання страхових премій [1, с. 282]. За нашою оцінкою, визначення страхування фінансових ризиків, яке запропонував І. Бланк, можна вважати таким, що зрозуміло розкриває його суть.

З практикою страхування фінансових ризиків можна ознайомитися за результатами аналізу традиційних показників, зокрема, валових страхових премій та страхових виплат, а також рівня валових страхових виплат. Це доцільно зробити за 2012-2016 рр., що дасть змогу оцінити ступінь розвитку страхування фінансових ризиків на ринку страхових послуг України.

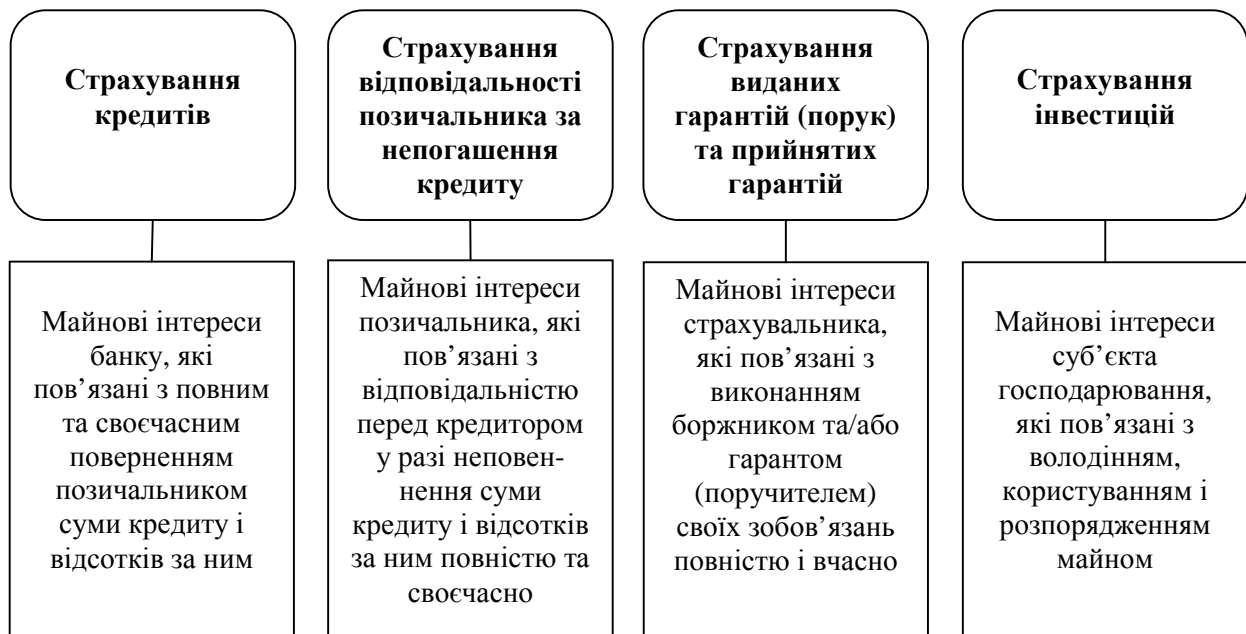
Як свідчать результати проведеного аналізу, за 2012-2013 рр. обсяг валових страхових премій зі страхування фінансових ризиків збільшився на

70,5%, а за 2013-2014 рр. – на 12,5%. Проте, за 2014-2015 рр. цей показник знизився на 17,1%, а за 2015-2016 рр. – на 0,1%.

Стосовно валових страхових виплат зі страхування фінансових ризиків, то у 2014-2015 рр. їхній обсяг збільшився на 2890,6% (з 46,9 млн. грн. до 1402,6 млн. грн.). Натомість, у 2012-2014 рр. і 2015-2016 рр. цей показник знизився, відповідно, на 78,9%, 60,7% і 33,3%.

Ще один показник – це рівень валових страхових виплат зі страхування фінансових ризиків, мав тенденцію до зростання тільки в 2014-2015 рр., зокрема, підвищився на 37,9 в. п. Загалом, упродовж досліджуваного періоду значення цього показника було найвищим у 2012 р. і 2015-2016 рр. (відповідно, 25%, 39,0% і 26,0%), а найнижчим – у 2013-2014 рр. (відповідно, 3,1% і 1,1%) [2].

На виконання відповідних положень Закону України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР страхові компанії можуть здійснювати різні види добровільного страхування фінансових ризиків – страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту); страхування виданих гарантій (порук) та прийнятих гарантій; страхування інвестицій [3]. З предметом страхування різних видів фінансових ризиків можна ознайомитися на рис. 1.

Рис. 1. Предмет страхування різних видів фінансових ризиків
Примітка. Побудовано автором на основі [4].

На практиці, крім страхування кредитів, страхування гарантій та страхування інвестицій, реалізується багато інших видів страхування фінансових ризиків. Усі вони важливі, оскільки за умов посиленої ризикованості внутрішнього та зовнішнього середовища забезпечують захист майнових інтересів суб'єкта господарювання у разі настання різних страхових випадків.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Управление финансовыми рисками / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2005. – 600 с.
2. Підсумки діяльності страхових компаній за 2012-2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/stat>.
3. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80/page>.
4. Правила добровільного страхування фінансових ризиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pzu.com.ua/about/docs/pravyla%20strakhuvannya.html>.

УДК 338.46

ШЛЯХИ ЕВОЛЮЦІЇ В УКРАЇНІ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

П. М. Рендович

Г. М. Кулина

Тернопільський національний економічний університет

e-mail: prend@rambler.ru

Участь України у системі світових господарських зв'язків зумовлює необхідність розвитку усіх компонентів страхового ринку. Пріоритетну роль серед них відводимо ринку страхування життя. Це дозволить державі, з одного боку, виконувати й надалі поставлені перед нею соціальні завдання, а з іншого, – активізує діяльність супутніх з ним галузей. Для громадян страхування життя є ефективним інструментом їх страхового захисту і джерелом майбутніх матеріальних благ. Тому формування в Україні високоорганізованого й ефективно функціонуючого ринку страхування життя з належною інфраструктурою, що відповідає обраному європейському вектору розвитку, є актуальним та важливим завданням сьогодення.

Вагомий внесок у дослідження теоретико-методологічних засад функціонування ринку страхування життя внесли такі вітчизняні і зарубіжні науковці як: Т. Артюх, Н. Внукова, О. Кашкарьова, Г. Кулина, Н. Налукова, Д. Hofmann, Р. Пукала та ін. Віддаючи належне існуючим напрацюванням та не применшуючи їх вагомості, слід акцентувати увагу на пошуку можливих шляхів еволюції в Україні ринку страхування життя з метою подолання проблемних аспектів його функціонування та приведення у відповідність європейському вектору розвитку.

Поява страхування життя обумовлена розвитком страхування та необхідністю більш системного соціального захисту громадян. За своєю суттю воно втілює в собі цивільно-правові відносини між страховиками і страхувальниками, у результаті яких відбувається захист майнових інтересів застрахованих осіб, пов'язаних із забезпеченням їх життя і здоров'я, а також накопичення для них певного капіталу у формі страхової суми та